

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kangasalan kaupunkikonsernin eettiset periaatteet

Kaupunginhallitus 26.8.2024 §220

Valtuusto 16.9.2024 § 66

Sisällysluettelo

1 Johdon saatesanat.....	2
2 Eettiset toimintaperiaatteet Kangasalla.....	3
2.1 Arvot.....	3
2.2 Toimimme avoimesti ja osallistaen.....	3
3 Käyttäydymme asiallisesti ja toisia kunnioittavasti.....	4
3.1 Yleiset periaatteet.....	4
3.2 Kokoukset ja kaupungin järjestämät tilaisuudet.....	5
3.3 Maalittaminen, painostaminen ja uhkaaminen.....	6
4 Noudatamme hyvän hallinnon periaatteita.....	6
5 Emme hyväksy korruptiota.....	7
5.1 Vieraanvaraisuus.....	7
5.2 Lahjojen ja etujen vastaanottaminen.....	8
5.3 Matkat.....	8
5.4 Kaupungin omaisuus.....	9
6 Eettisten periaatteiden toteutumisen seuranta ja poikkeamiin puuttuminen.....	9
7 Ilmoituskanava vakavista väärinkäytöksistä.....	10
8 Lisää aiheesta.....	10

1 Johdon saatesanat

Kaupungin toimintaa ohjaavat lainsäädäntö, hallintosäätö, ohjeet ja yhteisiin arvoihimme pohjautuvat eettiset periaatteet ja eettinen toiminta. Lainsäädäntö ja ohjeet eivät ole kaiken toiminnan yksityiskohtaisesti kattavaa, joten mm. eettisiä periaatteita tarvitaan.

Eettistä toimintaa tulee arvioida ajassa. Toiminta, joka on mahdollisesti aiemmin ollut sallittua, ei välttämättä ole sitä enää. Myös se miltä toiminta näyttää ulkopuolisten silmissä on otettava huomioon toiminnan eettisyyttä arvioitaessa.

Tämä ohjeistus kokoaa Kangasalan kaupungin eettiset periaatteet ja ohjeistaa toimintaa. Eettisten periaatteiden ymmärtäminen esimerkkien kautta ja käytäntöön soveltaminen varmistetaan info- ja koulutustilaisuuksilla, tiedotteilla ja eri yhteyksissä eettisten periaatteiden esiin nostamisella sekä niistä keskustelemalla.

Kaupungin johto (luottamushenkilöt ja operatiivinen organisaatio) ovat omalta osaltaan hyväksymällä tämän asiakirjan sitoutuneet noudattamaan eettisiä periaatteita.

Eettiset periaatteet koskevat kaupungin koko henkilöstöä ja luottamushenkilöitä. Kaupunki edellyttää eettisten periaatteiden toteutumista myös kaupunkikonserniin kuuluvilta yhtiöiltä, niiden johdolta ja työntekijöiltä. Eettinen toiminta on tärkeätä myös kuntien yhteistoiminnassa sekä muussa toiminnassa, jossa Kangasalan kaupunki on osallisena.

Eettisesti kestävä toiminta on jokaisen velvollisuus. Jokaisella on myös oikeus tulla kohdelluksi eettisesti. Eettisen toiminnan toteutumisen seuranta ja asianmukainen reagointi havaittuihin puutteisiin on jokaisen vastuulla, oli kyse johtotehtävissä toimivasta, henkilöstöstä, esihenkilöstä tai luottamushenkilöstä.

Eettisten periaatteiden toteutumista koko kaupunkikonsernissa valvotaan osana sisäistä valvontaa.

2 Eettiset toimintaperiaatteet Kangasalla

2.1 Arvot

Kangasalan kaupungin kaupunkistrategiaan 2029 kirjatut arvot ovat avoimuus, edelläkävijyys, luotettavuus, turvallisuus ja vastuullisuus. Eettiset periaatteet perustuvat näihin arvoihin.

Jokainen voi toiminnallaan vaikuttaa siihen, miten arvot ja eettiset periaatteet näkyvät toiminnassamme. Eettisesti kestävän kaupungin päätöksenteko on asianmukaista, tarkoituksenmukaista, tasa-arvoista, lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä sekä kaupunkistrategiassa valtuuston hyväksymiä arvoja toteuttavaa.

2.2 Toimimme avoimesti ja osallistaen

Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia. Viestimme kaupunkilaisille, medialle ja muille sidosryhmille aktiivisesti, ajankohtaisesti ja ennakoivasti kaupungin palveluista ja päätöksenteosta viestintäohjeiden mukaisesti. Viestimme tietosuoja ja yksityisyyden suojaa kunnioittaen.

Viestinnässä erotamme yksityisen somessa tapahtuvan viestinnän ja työroolimme. Emme puhu kaupungin tai konserniyhtiön nimissä emmekä hyödynnä työrooliaamme henkilökohtaisessa viestinnässä. Tämä ei rajoita osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun oman ammatin tai kokemuksen kautta.

Erityisesti kaupungin luottamushenkilöiden ja kaupungin tai sen yhtiöiden johtotehtävissä toimivien tulee ottaa huomioon, että heitä arvioidaan usein kaupungin edustajina omassa viestinnässään.

Kuntalaisten osallisuuden edistäminen on osa demokratiaa. Osallisuudella tavoittelemme ihmisten kokemaa kuulumista yhteiskuntaan, yhteisöihin ja elämistä itselle sopivalla tavalla. Kaupunki tarjoaa osallistumismahdollisuuksia, tukee omaehtoista toimintaa ja hyödyntää kehityksessä kaupunkilaisten ja yhteisöjen osamista.

3 Käyttäydymme asiallisesti ja toisia kunnioittavasti

3.1 Yleiset periaatteet

Työssä ja päätöksenteossa toimimme asiallisesti, toista arvostaen ja kunnioittaen. Annamme arvoa jokaisen mielipiteelle ja keskustelemme rakentavasti eri näkökannoista riippumatta siitä, missä keskustelu tapahtuu (kokouksissa, somessa jne.) Arvostavalla toiminta- ja päätöksentekokulttuurilla on suora vaikutus hyvinvointiin, ilmapiiriin, suorituskyykyyn ja vetovoimaisuuteen.

Edistämme avointa keskustelukulttuuria, jossa vaikeistakin asioista pystytään keskustelemaan ja sopimaan yhdessä. Ylläpidämme ja edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toiminnassamme.

- ✓ Käyttäydymme hyvin, kohteliaasti ja toisia kunnioittaen
- ✓ Emme nimittele, uhkaile, vähättele tai puhu toisista pahaa
- ✓ Toimimme tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti
- ✓ Keskustelemme asioista, jotta ymmärrämme toisiamme
- ✓ Otamme asian esille ratkaisukeskeisesti, asiat riitelevät eivät ihmiset
- ✓ Selvitämme ristiriidat asianosaisten kanssa, emme sosiaalisessa mediassa tai lehtien palstoilla
- ✓ Annamme jokaisen puhua ilman keskeytyksiä, huutelemista ja nolaamista

Kangasalan kaupunkikonsernissa emme hyväksy epäasiallista käytöstä, minäkäänlaista sukupuolista, rasistista tai seksuaalista häirintää emmekä kiusaamista

työyhteisöissä tai päätöksentekoeleimissä. Emme puhu selän takana väärää tai perätöntä tietoa toisesta ihmisestä. Häirintää ei kuitenkaan ole vaatimus sovitusten toimintaohjeiden tai yhteisten pelisääntöjen noudattamisesta tai selkeää väärinymmärrys. Ristiriitatilanteet pyritään käsittelemään keskustelemalla ja yhteisesti sopimalla.

3.2 Kokoukset ja kaupungin järjestämät tilaisuudet

Toimielinten kokouksissa puheenjohtajan tulee huolehtia, että kaikkien puheenvuoropyynnöt huomioidaan ja ettei toisia luottamushenkilöitä, viranhaltijoita tai muita läsnäolijoita kohdella asiattomasti.

Kukin toimielin puheenjohtajan johdolla on velvollinen puuttumaan ja selvittämään luottamushenkilön mahdollista epäasiallista käytöstä tai omaa tai toisten terveyttä ja turvallisuutta vaarantavaa toimintaa oli tämä tapahtunut kokoustilaisuudessa tai muussa tilaisuudessa, jossa toimielin on järjestäjänä tai kutsuttuna. Puheenjohtajan tulee tarvittaessa ryhtyä toimiin epäasiallisen käytöksen lopettamiseksi ja tilanteen ratkaisemiseksi. Tapahtumista laaditaan riittävät muistiinpanot salassapitosäännökset huomioiden.

Ilmenneestä epäasiallisesta käytöksestä tai muusta em. tilanteesta tulee tehdä ilmoitus kaupunginhallituksen ja valtuuston puheenjohtajistolle.

Kaupunginhallituksella on työnantajan edustajana velvollisuus puuttua epäasialliseen kohteluun, mikäli luottamushenkilön käytös täyttää työturvallisuuslain tai muun lainsäädännön mukaisen epäasiallisen käytöksen tunnusmerkit missä tahansa toimielimessä. Viranhaltijoilla ei ole oikeudellisia keinoja eikä toimivaltaa puuttua luottamushenkilön epäasialliseen käyttäytymiseen kaupunginhallitukselle tietoon tuomisen lisäksi.

Henkilöstön osalta on olemassa omat ohjeet koskien työssä häirintää ja epäasiallista kohtelua.

3.3 Maalittaminen, painostaminen ja uhkaaminen

Hallituksen esityksessä (HE 225/2020) rikoslain 25 luvun 9 §:n osalta määritellään maalittaminen vihapuheen muodoksi. Nimitystä käytetään mm. tilanteesta, jossa esimerkiksi keskustelupalstoilla tai muutoin sosiaalisessa mediassa julkisesti kehoitetaan lähettämään loukkaavia tai uhkailevia viestejä. Viranomaisiin kohdistettuna kyse voi olla myös virkatoimien vuoksi tehdyistä perättömistä rikosilmoituksista tai kanteluista. Kyse voi olla järjestelmällisestä, joukkoistetusta uhkailusta tai vainoamisesta, jossa toiminnan alkuunpanija tarkoituksellisesti osoittaa suurin kehotuksin tai piiloilmaisuin näkemystensä tukijoille tulevan uhkailun tai muun häirinnän kohteen.

Kangasalan kaupunkikonsernin toiminnassa emme hyväksy minkäänlaista maalittamista emmekä henkilöstön tai luottamushenkilöiden painostamista tai uhkaamista. Jokaisella, joka sellaista havaitsee, on velvollisuus ilmoittaa siitä esihenkilölle tai toimielimen puheenjohtajalle. Rikosasioissa on tehtävä rikosilmoitus.

4 Noudatamme hyvän hallinnon periaatteita

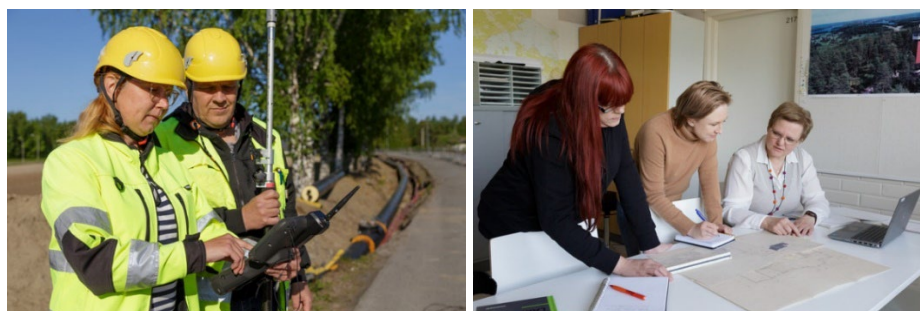
Luottamushenkilöt, johto ja henkilöstö noudattavat toiminnassaan lainsäädäntöä, kaupungin hallintosäätöä sekä annettuja ohjeita. Hyvän hallinnon periaatteita ovat muun muassa:

- ✓ Tasapuolisuus (ei syrjitä tai suosita) ja johdonmukaisuus
- ✓ Asiallisuus, puolueettomuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ✓ Oikeasuhtainen toiminta päämäärään nähden
- ✓ Luotettavuus
- ✓ Asiakslähtöisyys
- ✓ Neuvonta

Hyvän hallinnon periaatteet näkyvät toiminnassamme niin sisäisesti kuin ulkoisestikin.

On tärkeää, että toimintamme on luotettavaa ja läpinäkyvää. Emme osallistu sellaisen asian valmisteluun tai päätöksentekoon, jossa olemme esteellisiä. Kuntalain edellyttämät luottamushenkilöt ja viranhaltijat tekevät sidonnaisuusilmoitukset.

Konserniyhtiöiden osalta määräyksiä löytyy lisäksi mm. konserniohjeesta.

5 Emme hyväksy korruptiota

Korruptiolla tarkoitetaan vaikutusvallan väärinkäyttöä jonkin edun tavoitteliseksi. Kyse on lainvastaisesta, moitittavasta ja epäeettisestä toiminnasta, joka voi ilmentyä monin tavoin. Korruptio voi olla mm. suosintaa, uhkailua, lahjontaa, lahjusten vastaanottamista, luottamuksellisen tiedon väärinkäyttöä, tosiasioiden vääristelyä tai tutun suosimista.

Esimerkki suosimisesta: Perhetuttu, sukulainen tai luottamushenkilö haluaa lapsensa tiettyyn kouluun. Hän pyytää muista kuntalaisista poikkeavaa päätöksentekoa asemansa perusteella. Koulunmääräytymisperusteita muokataan siten, että toiveen mukainen koulupaikka järjestyy.

5.1 Vieraanvaraisuus

Tavanomainen ja kohtuullinen vieraanvaraisuus on osa kanssakäymistä kaupunkikonsernin vuorovaikutustilanteissa.

Suhdetoiminta ja edustaminen on osa kaupungin edunvalvontatyötä. Suhdetoiminnassa ja edustamisessa on noudatettava kohtuullisuutta.

5.2 Lahjojen ja etujen vastaanottaminen

Henkilöstö tai luottamushenkilö ei saa hyväksyä, antaa tai ottaa vastaan etua, mikä voi heikentää luottamusta kaupungin toimintaan ja toiminnan tasapuolisuuteen. Edulla tarkoitetaan etuuksia tai hyötyjä, jotka suoraan tai välillisesti parantavat vastaanottajan tai hänen lähipiirinsä asemaa tai tilannetta.

Kielletyn lahjan arvoa tai laatua ei voi yksiselitteisesti määritellä, vaan se on aina arvioitava tapauskohtaisesti. Pääsäännön mukaan vähäarvoisia ja tilanteeseen tavanomaisia merkkipäivä-, mainos- ja muita vastaavia lahjoja voidaan vastaanottaa. Aina tulee ottaa myös huomioon, miltä lahja näyttää ulkopuolisen silmin.

Kielletystä lahjasta voi olla kyse myös silloin, jos kaupungin oma osakeyhtiö tarjoaa poikkeavia taloudellisia etuja kaupungin henkilöstölle tai päätöksentekijöille.

Yhteistyötahojen järjestämiin tilaisuuksiin osallistuminen arvioidaan tapauskohtaisesti ja kaupungin tai konserniyhtiöiden palveluksessa olevien on hankittava niihin esihenkilön lupa. Arvioinnissa on otettava huomioon, onko kyse yrityksen avoimesta markkinointitilaisuudesta vai pyritäänkö kutsulla vaikuttamaan tulevaan toimintaan tai päätöksentekoon. Arvioinnissa huomioidaan mm. kustannukset, joita vieraana osallistumisesta järjestäjälle muodostuu.

Sekä lahjuksen antaminen että lahjuksen ottaminen ovat tuomittavia rikoslain mukaisesti.

5.3 Matkat

Virkamatkoissa lähtökohtana on, että kaupunki maksaa henkilöstön ja luottamushenkilöiden tehtäviin liittyvät hyväksyttävät matkat. Matkakustannuksia ovat esim. oman auton käyttökustannukset, joukkoliikennevälineiden maksut tai majoitus.

Yritysten tarjoamiin matkoihin tulee suhtautua pidättyväisesti ja niihin tulee hankkia esihenkilön hyväksyntä. Ulkopuolisten tarjoamia matkoja tulee aina tarkastella myös tarkoituksenmukaisuuden, kohtuullisuuden ja kaupungille tai konserniyhtiön osalta sille tulevan hyödyn näkökulmasta minkä lisäksi tulee ottaa huomioon, ettei kyse ole epäasiallisesta vaikuttamispyrkimyksestä tai siitä, että se sellaiselta näyttäisi. Lisäksi huomioon on otettava, ettei ulkopuolisen tahon kustantaman matkan tekeminen vapaa-aikana yksityishenkilönä muuta matkan hyväksyttävyyden arviointia.

5.4 Kaupungin omaisuus

Kaikkea kaupungin ja konserniyhtiöiden omaisuutta tulee kohdella huolellisesti ja omaisuuden arvo mahdollisimman hyvin säilyttäen. Itsestään selvää on, että mitään kaupunkikonsernin omaisuutta ei saa ottaa omaan käyttöön, ei edes ns. ylijäämätavaraa, käytöstä poistettua tai pois heitettävää materiaalia. Kaupungin omaisuutta ei voi lahjottaa muualle ilman toimivaltaisen viranomaisen päätöstä. Turhaksi jääneen käyttökelpoisen kaupungin tai konserniyhtiöiden omaisuuden osalta lähtökohtana on, että se myydään käytössä olevien julkisten kanavien kautta.

6 Eettisten periaatteiden toteutumisen seuranta ja poikkeamiin puuttaminen

Kangasalan kaupunkikonsernissa ei hyväksytä eettisten periaatteiden vastaista toimintaa.

Eettisen toiminnan toteutumisen seuranta ja asianmukainen reagointi kohdatuihin puutteisiin on jokaisen viranhaltijan, työntekijän ja luottamushenkilön sekä esihenkilön vastuulla oman työyksikkönsä osalta.

Kaupunkikonserniyhtiöissä johto ja henkilöstö omalta osaltaan vastaa eettisten periaatteiden noudattamisesta. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa myös väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi.

7 Ilmoituskanava vakavista väärinkäytöksistä

Kaupungin henkilöstö voi ilmoittaa vakaviin väärinkäytöksiin liittyviä epäilyjä sisäisessä Whistleblow-ilmoituskanavassa. Ilmoitukset tulee tehdä rehellisesti ja vilpittömässä mielessä kertoen kaikki käytössään olevat asiaa koskevat tiedot.

Ilmoituksen voi tehdä mm. seuraavista väärinkäytösalueista:

- julkiset hankinnat
- rahanpesu
- liikenneturvallisuus
- ympäristönsuojelu
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja
- verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

8 Lisää aiheesta

Epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamuselimissä -opas, Työturvallisuuskeskus, 2021

ICT-palveluiden erilliset ohjeet

Kangasalan kaupungin hallintosääntö

KlaNetti - Henkilöstöohjeet

Konserniohje

Korruptiontorjunta kunnallishallinnossa -Askelmerkkejä hyvään hallintoon, Korruptio ja eettisyys kunnassa, Kuntaliiton ohje, 2018

Kuntaliitto, Ohje vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista, 21.6.2017

<https://korruptiontorjunta.fi/kansalliset-lait>Oikeusministeriön julkaisu, 2022:9, Markus Kiviahho, Mikko Knuutinen